

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

D30215/2023

Doamnei Cristina CHIORESCU,
Director

Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni
Str. Nicolae Iorga, nr. 1, Săveni
e-mail: office@dreiucasaveni.ro

RECOMANDAREA

Nr. 26 din 30. IAN. 2024

În data de 1 noiembrie 2023, în temeiul art. 16 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului a aprobat autosesizarea propusă de Biroul teritorial Suceava, ca urmare a mediatizării în presa locală din județul Botoșani a unui caz de violență între elevi, ce a avut loc în data de 25 octombrie 2023, în stradă, chiar în fața Primăriei orașului Săveni, unde un adolescent în vârstă de ani ar fi fost bătut de un coleg de școală și de frații acestuia.

Astfel, din cele relatate în articolul intitulat: „*Bătăie între elevi în centrul orașului. Primarul a intervenit să calmeze spiritele (video)*”, publicat în data de 27 octombrie 2023 pe site-ul de știri ȘtiriBotoșani.ro, rezulta că cei doi minori sunt colegi de clasă la Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” din Săveni, precum și faptul că au stat împreună, în aceeași cameră, în internatul unității școlare, conflictul între cei doi colegi de liceu durând de mai mult timp, între ei existând în trecut neînțelegeri, dar care s-ar fi rezolvat, potrivit informațiilor comunicate de conducerea școlii, care ar fi precizat că după producerea evenimentului relatat de presă s-a declanșat o anchetă, aflată în desfășurare, urmând a se stabili ce sancțiuni disciplinare pot fi aplicate celor doi elevi implicați în conflict.

Pentru clarificarea situației relatate de presă și verificarea unor posibile încălcări ale normelor constituționale care reglementează *protecția copiilor și a tinerilor și dreptul la viață*

și la integritate fizică și psihică, prevăzute de art. 49 și art. 22 din Constituția României, Biroul teritorial Suceava al instituției Avocatul Poporului a înaintat adrese către: Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Botoșani și la Inspectoratul de Poliție Județean (IPJ) Botoșani.

Din analiza răspunsurilor comunicate, raportat la normele legale în vigoare analizate, incidente în acest caz, reținem următoarele **concluzii**:

1. – se confirmă producerea evenimentului semnalat de presă, în sensul că, în ziua de 25.10.2023, după terminarea orelor, elevii _____ ani, din _____ și _____ ini, din _____, comuna _____, clasa a _____ au fost implicați într-un caz de violență ce a avut loc în fața Primăriei orașului Săveni, caz aflat în cercetarea organelor de cercetare penală competente, cauza producerii actelor de agresiune fizică fiind determinată de exacerbarea neînțelegerilor dintre cei doi minori, care au locuit anterior în internatul instituției de învățământ, chiar în aceeași cameră;

2. – așa cum rezultă și din Procesul verbal nr. 3805/30.10.2023 încheiat în urma desfășurării ședinței din 27.10.2023 a Comisiei pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității, organizată la nivelul Liceului Teoretic „Dr. M. Ciucă” Săveni, care a avut ca obiect discutarea și recomandarea măsurilor pentru elevii _____ și _____ în legătură cu agresiunea în care au fost implicați în data de 25.10.2023 în afara perimetrului școlii, unitatea școlară a procedat corect atunci când a stabilit că cei doi elevi nu pot fi sancționați de unitatea de învățământ, întrucât ar fi încălcate dispozițiile art. 16 alin. (2) din Statutul elevului¹, recomandându-se consilierea acestor elevi, cu acordul părinților;

3. – **preexistența unor elemente de manifestare a unor forme de violență identificate în comportamentul elevului _____**, deși reclamate inclusiv în scris de către eleva _____, atunci când a semnalat **acțiuni repetate** la care a fost supusă (**jigniri și amenințări**), ce se circumscriu formelor de violență psihologică - bullying prevăzute atât de Ordinul Ministerului Educației nr. 6235/2023², cât și de Ordinul Ministrului educației nr 4343/2020³, **împuneau la nivelul școlii dispunerea unor măsuri care ar fi putut preveni repetarea**

¹ Ordinul 4742/2016 pentru aprobarea Statutului elevului -art. 16 alin. (2) Pentru a putea fi sancționați, faptele trebuie să se petreacă în perimetrul unității de învățământ sau în cadrul activităților extrașcolare. Pentru faptele petrecute în afara perimetrului unității de învățământ sau în afara activităților extrașcolare organizate de unitatea de învățământ, elevii răspund conform legislației în vigoare.

² Procedura privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolărilor/preșcolărilor elevilor și personalului unității de învățământ, precum și al altor situații corelate în mediul școlar și al suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar

³ Normele Metodologice de aplicare a prevederilor art. 7 alin. (1¹), art. 56¹ și ale pct. 6¹ din anexa la Legea educației naționale nr. 1/2011, privind violența psihologică – bullying

comportamentului violent al acestui elev, însă situația semnalată, deși se încadrează în definiția dată termenului de bullying, nu a fost gestionată în mod corespunzător de către conducerea Liceului Teoretic „Dr. M. Ciucă” Săveni (nu a fost întocmită Fișa de semnalare a comportamentului de tip bullying, nu a fost anunțată DGASPC Botoșani, nu s-a solicitat sprijinul Biroului de Siguranță Școlară din cadrul IPJ Botoșani);

4. - deși este publicat pe site-ul unității de învățământ (<https://dreiuicasaveni.ro/>), în Regulamentul de organizare și funcționare al Liceului Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni nr. 3199/7.10.2022 nu a fost introdus obiectivul „școală cu toleranță zero la violență”⁴ și nu se respectă în prezent dispozițiile Legii nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar⁵ și nici exigențele stabilite în Anexa nr. 1 pct. 3 din Ordinul Ministerului Educației nr. 6235/2023 pentru aprobarea Procedurii privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolărilor/preșcolărilor/elevilor și personalului unității de învățământ, precum și al altor situații corelate în mediul școlar și al suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar:

5. - conducerea Liceului Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni nu a respectat obligația de a sesiza imediat direcția generală de asistență socială și protecția copilului, având în vedere că, prin natura profesiei, a avut cunoștință despre manifestarea formelor de violență psihologică (bullying), cazul de violență fiind semnalat în scris de eleva , aspect ce conduce la concluzia că la nivelul acestei unități de învățământ nu sunt cunoscute dispozițiile ce le revin cadrelor didactice, instituite prin dispozițiile art. 52 alin. (4) - obligația de a referi centrelor județene de resurse și asistență educațională și de a semnala serviciului public de asistență socială sau, după caz, direcției generale de asistență socială și protecția copilului cazurile de abuz, neglijare, exploatare și orice altă formă de violență asupra copilului identificate în timpul desfășurării activității, și nici cele ale art. 89 alin. (3)⁶ din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

⁴ Ordinul Ministrului educației nr 4343/2020 privind aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a prevederilor art. 7 alin. (1¹), art. 56¹ și ale pct. 6¹ din anexa la Legea educației naționale nr. 1/2011. **privind violența psihologică – bullying** – Anexa nr. 1 - Art. 2 alin. (1) Fiecare unitate de învățământ prevede în regulamentul de ordine interioară obiectivul "școală cu toleranță zero la violență", ce va fi adus la cunoștința personalului didactic/didactic auxiliar/nedidactic/elevilor/părinților. De asemenea, în acord cu profesorii, elevii și părinții acestora, unitățile de învățământ stabilesc, prin regulamentul de ordine interioară a unității de învățământ (ROI), măsurile aplicabile în cazul unui comportament inadecvat, imoral sau necolegial al unor copii față de alți copii.

⁵ Art.65 alin. (4) **Regulamentul de ordine interioară a unității de învățământ trebuie să prevadă: (...)** b) **procedura de sesizare a suspiciunilor și faptelor de violență la nivelul unității de învățământ;** c) **metoda de sesizare confidențială a suspiciunilor și cazurilor de violență la nivelul unității de învățământ.**

⁶ „Angajații instituțiilor publice sau private care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul și au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz, neglijare sau rele tratamente au obligația de a sesiza de urgență direcția generală de asistență socială și protecția copilului.”

Aspectele semnalate de eleva (sesizarea adresată directorului unității de învățământ la data de 12.10.2023, în care precizează următoarele: „...vă aduc la cunoștință că colegul meu în timpul orei astăzi m-a jignit de nenumărate ori, de la începutul anului mă jigneste, mă amenință cu bătaia...”) se impun a fi analizate în raport cu normele instituite prin Ordinul Ministerului Educației nr. 6235/2023 pentru aprobarea Procedurii privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolarilor/preșcolarilor/elevilor și personalului unității de învățământ, precum și al altor situații corelate în mediul școlar și al suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar, ale cărui prevederi reglementează la **pct.4-Managementul cazurilor ușoare de violență între antepreșcolari/preșcolari/elevi, săvârșită în mediul școlar**, iar la **pct.5-Managementul cazurilor grave de violență între preșcolari/elevi petrecute în mediul școlar**.

Așadar, **chiar dacă aparent aspectele semnalate în acest caz de elevă nu par a fi deosebit de grave, în realitate, acestea se încadrează printre cazurile grave de violență** - luând în considerare formele grave de violență între copii, stabilite în accepțiunea dată la pct. 5.1⁷ din Ordinul Ministerului Educației nr. 6235/2023.

Or, în situația de violență semnalată de eleva la data de 12 octombrie 2023, se impunea fi respectată în mod obligatoriu cerința sesizării Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Botoșani, care, prin asigurarea unei intervenții specializate, multidisciplinară, ar fi putut evita exacerbarea comportamentului agresiv al elevului , prevenind actele de violență comise ulterior de acesta - într-adevăr în afara mediului școlar -, dar care aduc prejudicii și unității de învățământ.

În plus, Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, instituie în sarcina cadrelor didactice, prin dispozițiile art. 52 alin. (4), obligația de a referi centrelor județene de resurse și asistență educațională și de a semnală serviciului public de asistență socială sau, după caz, direcției generale de asistență socială și protecția copilului cazurile de abuz, neglijare, exploatare și orice altă formă de violență asupra copilului identificate în timpul desfășurării activității.

De altfel, dispozițiile art. 89 alin. (1) din Legea nr.272/2004 stabilesc dreptul copilului de a fi protejat împotriva abuzului și a oricăror forme de violență, indiferent de mediul în care se află (familie, instituții de învățământ, medicale, de protecție, medii de cercetare a

⁷ 5.1.Fără a se considera o enumerare exhaustivă, se consideră **forme grave de violență** între copii următoarele: (...) - **forme de abuz psihologic** care constituie infracțiuni, precum: instigarea la violență, incitarea la ură și discriminare, **amenințarea**, șantajul, hărțuirea, lipsirea de libertate, determinarea sau înlesnirea sinuciderii; - alte forme de abuz psihologic: bullyingul și cyberbullyingul, semnele obscene, injuriile și **jignirile**, calomnia, terorizarea; (...)

infracțiunilor și de reabilitare/detenție, internet, mass-media, locuri de muncă, medii sportive, comunitate etc).

Totodată, dispozițiile art. 95 din Legea nr. 272/2004 interzic „săvârșirea oricărui act de violență, precum și privarea copilului de drepturile sale de natură să pună în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului, atât în familie, cât și în instituțiile care asigură protecția, îngrijirea și educarea copiilor, în unități sanitare, **unități de învățământ**, precum și în orice altă instituție publică sau privată care furnizează servicii sau desfășoară activități cu copii.”

În vederea asigurării unei intervenții specializate, pentru a lua măsurile corespunzătoare și pentru a-l proteja împotriva oricăror forme de violență, inclusiv de abuz fizic sau mental, de rele tratamente sau de exploatare, **dispozițiile art. 89 alin. (3) din Legea nr. 272/2004**, stabilesc următoarele: „Angajații instituțiilor publice sau private care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul și au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz, neglijare sau rele tratamente au obligația de a sesiza de urgență direcția generală de asistență socială și protecția copilului.”

De altfel, identificarea situațiilor de violență asupra copilului nu poate fi realizată decât de către profesioniștii care interacționează cu copilul în diverse domenii de activitate, în sistemul public sau privat: protecția copilului, asistență socială, sănătate, educație, poliție, justiție etc.

Așadar, pentru asigurarea unei intervenții prompte și eficiente în interesul superior al copilului obligația prevăzută de Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările și completările ulterioare, de a semnaliza posibile situații de violență asupra copilului, se impune a fi promovată la nivelul tuturor instituțiilor care interacționează cu copilul în scopul asigurării unei colaborări între profesioniști și intervenției corespunzătoare și imediate în posibilele cazuri de violență.

În acest context, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României și ale art. 15 alin. (2), art. 16, art. 24 alin. (1) și (2) și art. 26 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată;

Pentru realizarea scopului constituțional și legal privind apărarea și protecția drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile cu autoritățile publice,

Avocatul Poporului emite următoarea:

RECOMANDARE

1. **Directorul Liceului Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni**, în exercitarea atribuțiilor conferite de lege, va dispune **măsurile corespunzătoare pentru:**

a)- **cunoașterea și respectarea de către cadrele didactice ale acestei unități de învățământ a dispozițiilor art. 52 alin. (4) și ale art. 89 alin. (3) din Legea nr. 272/2004** privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată cu modificările și completările ulterioare, precum și cele instituite prin Ordinul Ministerului Educației nr. 6235/2023 pentru aprobarea Procedurii privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolărilor/preșcolărilor/elevilor și personalului unității de învățământ, precum și al altor situații corelate în mediul școlar și al suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar și ale O.M.E.C. nr. 4343/2020. astfel încât. **în cazul identificării unor cazuri de abuz, neglijare, exploatare și orice altă formă de violență asupra elevilor minori să asigure sesizarea D.G.A.S.P.C. Botoșani.**

b)- **revizuirea Regulamentului de organizare și funcționare al Liceului Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni nr. 3199/7.10.2022, în sensul introducerii obiectivului „școală cu toleranță zero la violență” și pentru respectarea dispozițiilor art. 65 alin. (4) lit. b) și c) din Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar și a exigențelor stabilite de pct. 3 din Anexa nr. 1 a Ordinului Ministerului Educației nr. 6235/2023** pentru aprobarea Procedurii privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolărilor/preșcolărilor/elevilor și personalului unității de învățământ, precum și al altor situații corelate în mediul școlar și al suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar.

2. **Directorul Liceului Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni** va informa instituția Avocatul Poporului, prin Biroul teritorial Suceava, cu privire la însușirea Recomandării, în termen de 30 de zile.

AVOCATUL POPORULUI,

Renate WEBER

București, ianuarie 2024